

Scène vol camera's roept '1984' op in stuk voor tieners in HetPaleis: "Big Brother is nog altijd onder ons"

Antwerpen – Ilse Dewever – GVA

Actrices Suzanne Grotenhuis en Louise Bergez zetten samen de schouders onder 1984 in HetPaleis
©Jeroen Hanselaer

Voor George Orwell was Big Brother, die in 1984 enkel op affiches werd afgebeeld, een kruising tussen Hitler en Stalin ©RR

In HetPaleis gaat vanavond een bewerking voor tieners in première van *1984*, de klassieker van George Orwell. De roman die vlak na WO II totalitaire regimes aan de kaak stelde, is 75 jaar oud, maar brandend actueel. "Je voelt je misschien niet bekeken, maar dat gebeurt dus wel", zeggen actrices Suzanne Grotenhuis (37) en Louise Bergez (28).

Ilse Dewever

John de Mol wist waar hij de mosterd haalde, toen hij in 1999 een reality-programma op de buis bracht waarin bewoners van een huis 24 uur per dag gevolgd worden. Zijn *Big Brother* is vernoemd naar een personage uit *1984*, de visionaire klassieker van George Orwell uit 1948, over een staat

waarin de partij elk aspect van het menselijk leven controleert. Big Brother, de onzichtbare leider, heeft altijd gelijk en verzet wordt in de kiem gesmoord. In HetPaleis bewerkt een ploeg onder regisseur Freek Vielen dat boek met live muziek en beelden naar een theaterervaring op maat van tieners.

Actrices Suzanne Grotenhuis en Louise Bergez, die zich onlangs nog liet opmerken in *Twee Zomers*, spelen de hoofdpersonages: Winston Smith die de dictatuur in vraag stelt en Julia, in wie hij een medestander vindt. "Samen durven ze opeens veel meer dan alleen", vertelt Suzanne Grotenhuis. "De liefde stuwt hen vooruit, al heeft die in deze totalitaire maatschappij officieel geen bestaansrecht. Alleen al het feit dat ze verliefd zijn, maakt van hen zondaars."

Fake news

Vraag is in hoeverre tieners anno 2023 nog bekend zijn met het werk van Orwell. Voor Suzanne was 1984 op school nog verplichte kost, Louise moest er diens *Animal Farm* lezen, eveneens een kritiek op totalitaire systemen. "Hoe dan ook is Orwells maatschappelijke visie vandaag nog aan de orde. Zeker voor jongeren", vindt Louise Bergez. "Het is echt wel een ding om tiener te zijn in 2023. Of het nu de klimaatcrisis is of het debat over fake news, jongeren krijgen zóveel op hun bord. En dan zijn er de sociale media die intussen de wereld in hun greep lijken te houden. Wist je dat er zelfs in reclamebillboards op straat camera's zitten? Zo kan men nagaan welk profiel in een product geïnteresseerd is."

Ook tijdens deze voorstelling van De Nwe Tijd zullen er op het podium camera's hangen en wordt de werkelijkheid via montage gemanipuleerd. Suzanne Grotenhuis: "Er zullen live scènes opgenomen worden met camera's in en naast de zaal en we gebruiken filmbeelden van bewakingscamera's op straat. Wat er zich afspeelt op de Grote Markt in pakweg Mechelen of Brussel, mits de juiste url kan iedereen beelden van bewakingscamera's zomaar bekijken. De voorbijganger is zich daar te weinig van bewust."

"Ergens weet je natuurlijk wel dat je in de openbare ruimte wordt gefilmd, maar we staan er niet meer bij stil en dat is heftig", reageert Louise Bergez. "Mijn vader maant me regelmatig aan om de camera van mijn computer af te plakken. Dat doe je dan even, maar dan vergeet je het weer. Je voelt je misschien niet bekeken, maar het gebeurt dus wel. Big Brother is nog altijd onder ons."

Maar zelfs als het besef er is dat we in de gaten worden gehouden, kunnen we daar dan ook iets aan doen? Hoe sterk staan wij als individu tegenover het bestuur? "Dat zijn nu net de vragen die tieners zich vandaag stellen", knikt Louise Bergez. "Jongeren van vandaag zijn heel wakker en woke, maar tegelijk blijft de vraag wat je aan moet met al die kennis. Als je op straat komt voor het klimaat, verleg je dan een steen? Is verzet nog wel zinvol? En wie ben jij binnen het systeem?"

Anders dan in Orwells dystopische roman waar Winston breekt en zich plooit naar het systeem, laten ze in HetPaleis een hoopvolle klok luiden. "Alleen al het benoemen van het probleem en het uitspreken van je zorgen of vragen betekent al heel wat", besluit Suzanne Grotenhuis. "In de voorstelling duikt een mooi gedicht van Remco Campert op dat eindigt met: 'Jezelf een vraag stellen, daarmee begint verzet. En dan die vraag aan een ander stellen.' Zo is het maar net."